

Digitaal Opkopers Register: database met alle geregistreerde verkopen van particulieren aan bedrijven. Schending proportionaliteitseisen AVG, risico op détournement de pouvoir, ondermijning samenwerking tussen politie en inkopers, en fundamentele schending van beschermende privacy.

Invoering verplichte DOR registratie: algemene schending beschermende privacy.

Het voorstel tot het verplichten van ondernemers om alle inkopen en persoonsgegevens van particulieren centraal en digitaal te registreren in een overheids database zonder duidelijke checks en balances en zonder garanties dat die database mogelijk later voor andere doelen gebruikt gaat worden, is een fundamentele ondermijning van de privacy van burgers. In een democratische rechtstaat is de belangrijkste functie van het recht op privacy, de bescherming van de burger tegen de overheid. Dit is om de mondigheid van de burger, noodzakelijk in een functionele democratie, te beschermen.

Verplichte registratie in DOR: Schending proportionaliteitseisen art. 5 AVG

Schending proportionaliteitseisen AVG bij centrale opslag persoonsgegevens bovenop gegevens van goederen. Het doel van de centrale database is officieel het tegengaan van heling. Het platform “stopheling” draait voornamelijk om centrale registratie van gestolen goederen. Een burger of ondernemer kan daar objecten controleren en gestolen goederen worden daarop zichtbaar. Bij een eventuele match op aangeboden goed kan dan politie verdere stappen nemen. Bijvoorbeeld door het register te controleren van betreffende inkoper. Er is dus geen reden om meteen ook persoonsgegevens centraal in een database te registreren. Iets dat ook de landsadvocaat weet. Gegevens zijn immers ook met decentrale registratie van de persoonsgegevens te herleiden. De vraag in hoeverre het desalniettemin tevens centraal opslaan van persoonsgegevens bijdraagt aan geclaimde “bestrijding van heling”, behoeft dan ook zorgvuldige (wetenschappelijke) onderbouwing, welke niet gegeven kan worden.

Geen bewijs dat DOR bijdraagt aan heling bestrijding of meer werkt dan minder ingrijpende maatregelen zoals bewustwordingscampagnes.

De datahonger van de opsporingsinstanties is begrijpelijk, maar niet proportioneel. Er is nergens bewijs dat de invoering van het DOR daadwerkelijk heling zal bestrijden. Bekendheid bij ondernemers over hun plicht om inkopen überhaupt in een register bij te houden zal eerder een significante bijdrage leveren.

Maak de welwillende meerderheid bewust van hun potentiële bijdrage aan het bestrijden van heling. Bovendien is het de vraag wat het kwaadwillenden let om zelfs bij invoering van een wettelijke, landelijke plicht tot registratie in het DOR, niet te registreren? Een heler kan net zo makkelijk iets niet in een papieren register zetten, als iets niet in een digitaal register zetten. De kans dat hij daadwerkelijk bezoek krijgt van politie zal met digitale registratie waarschijnlijk zelfs afnemen, juist omdat er door de focus op digitaal werken, minder teams noodzakelijk zijn voor “fysiek bezoek”.

Risico op détournement de pouvoir bij landelijke verplichting DOR registratie

Zodra er een centrale databank is met alle informatie over wie wat verkoopt aan een handelaar of inkoper, is de kans groot dat ook andere overheidsinstanties gebruik zullen maken van die databank, voor andere redenen dan de redenen die nu gegeven worden voor dit wetsvoorstel.

Dit blijkt al uit de huidige praktijk. Zo blijkt al enige tijd dat ondernemers die al gebruik maken van het digitaal opkopers register (DOR) bijvoorbeeld al een boete krijgen als ze het register een dag later bijwerken door drukte. Zelfs als er geen enkele reden is om aan te nemen dat er sprake is van heling. (Edelmetaal 2019) In de praktijk van de handhaving zijn er dus nu al meer doelen voor het DOR dan alleen “helingbestrijding”.

Maar de echte risico's zullen we zien op de langere termijn: Denk aan koppeling aan databanken van de belastingdienst. Zullen dan mensen in de bijstand gekort worden als ze voor €100,- het ringetje van oma verkopen aan een goudinkoper?

Het is bovendien zorgwekkend dat er binnen het team van stopheling al stemmen opgaan voor het uiteindelijk uitbreiden van het DOR naar transacties tussen particulieren, zoals op marktplaats met liefst zelfs een cash verbod. (jubileumboek stopheling) Het zou de beschermende werking van het recht op privacy alleen maar verder uithollen en zou zeer persoonlijke transactiedata tussen burgers bovendien in de datafuiken van particuliere banken sturen. Een ontwikkeling waar men eveneens vragen bij kunt stellen.

Het is ronduit zorgelijk dat het uitgangspunt ook bij dit wetsvoorstel is dat de burger “niets te verbergen” moet hebben voor de overheid. Terwijl dit volledig voorbij gaat aan de fundamentele rol die privacy speelt in een functionele democratische rechtstaat. In een democratische rechtstaat is de overheid er voor de burger. Een overheid die de burger ziet als risico dat moet worden gecontroleerd, is daarmee in beginsel niet te rijmen.

Bij invoering DOR Samenwerking inkoper en politie onder druk

De meeste ondernemers hechten veel waarde aan hun reputatie. Bekend staan als bedrijf dat gestolen goederen inkoopt richt onherstelbare schade aan een reputatie aan. Daarnaast zijn ondernemers al strafbaar als ze niet voldoen aan de huidige wettelijke inkoop registratie/ plicht om een inkoopregister bij te houden.

Daar waar voorheen opsporingsambtenaren een fysiek bezoek brachten aan inkopers om hun register te controleren, zullen betreffende ambtenaren bij centrale, digitale registratie vooral vanaf hun bureau werken.

Daar waar een ambtenaar bij een fysiek bezoek een realistisch beeld krijgt bij een onderneming en de mensen die er werken, zal er bij centrale registratie vooral worden gekeken naar data en gewerkt met algoritmen. Het persoonlijke, maar vooral ook de wisselwerking is weg. Daar waar een ondernemer bij een bezoek van een opsporingsambtenaar nog zou kunnen vragen om tips, of zaken waarop gelet moet worden, of kan vertellen over ontwikkelingen in de omgeving die wellicht relevant zijn voor de politie, wordt het met digitale, centrale registratie meer eenrichtingsverkeer.

De ondernemer zal onderworpen worden aan datamining en sneller worden gezien als risico. De ondernemer zal al bestraft worden vanwege bepaalde assumpties, zoals in eerder genoemd voorbeeld over “te late registratie”. Zodra een inkoper/ondernemer het idee heeft dat hij wordt gezien als risico en niet als partner in het bestrijden van iets moreel verwerpelijks, zal de motivatie om opsporingsdiensten van dienst te zijn alleen maar ondermijnd worden en dat is wat we toch juist willen voorkomen?

L.L.M. A.J.W. de Vries (18 december 2020)